

Hodnocení krále Jana Lucemburského v české historiografii bylo dlouhý čas silně ovlivněno postoji, které k tomuto králi zaujímal autor Zbraslavské kroniky a oficiální historikové doby Karla IV. 1 Na základě Janovy časté nepřítomnosti v českých zemích se zrodila přezdívka "král cizinec", spojená s řadou negativních konotací (nezájem o vládu v českých zemích, jejich nadměrné finanční zatěžování, zcizování královské domény, špatné vztahy k manželce Elišce a synu Karlovi)² Zahraniční, zejména západoevropská literatura naproti tomu zdůrazňuje Janovu péči o rodové hrabství, velkorysou zahraniční politiku a neúnavnou diplomatickou aktivitu, která králi přinesla proslulost v celé tehdejší Evropě. 3 České nazírání Janovy vlády korigoval v tomto duchu Jiří Špěváček, který pro Jana našel přezdívku "král diplomat".⁴ Pokusem o vyvážené hodnocení Janova panování jsou příslušné pasáže Velkých dějin zemí Korony české z pera Lenky Bobkové.⁵ Problém hodnocení Janovy vlády však nelze vztahovat pouze k samotnému králi, nýbrž také k prostředí, v němž se pohyboval a které jej obklopovalo. Centrem, v němž se jednalo a rozhodovalo o řadě záležitostí, u kterých historiografie hledá královu intenci, byl panovnický dvůr. Tento značně proměnlivý a neurčitě vymezitelný kolektiv osob krále z větší či menší blízkosti ovlivňoval, ať už s ním cestoval, nebo se s ním zdržoval na některém feudálním sídle. Dvůr představoval jakousi vizitku feudálního velmože, kterou při hodnocení panovnické vlády nebylo a není možné pominout. Cílem této práce je upozornit na dosud neprobádaný fenomén Janova královského a hraběcího dvora, určit možnosti jeho studia a představit královu rádce z českých zemí i z ciziny, kteří spoluvytvářeli osudy lucemburské dynastie a jejích držav. Lze ji chápat také jako příspěvek k vývoji panovnických a knížecích dvorů, v současnosti velmi aktuálnímu tématu sociálních a kulturních dějin, na našem teritoriu.